

Zápis ze 102. zasedání Rady Fyzikálního ústavu AV ČR, v. v. i.

konaného 23. května 2022 od 14.00 hodin na pracovišti Cukrovarnická

Přítomni: V. Čuba, A. Hospodková, J. Houžvička, P. Javorský, M. Klementová, A. Kupčo, T. Mocek, M. Nikl, M. Prouza, J. Řídký

Připojení prostřednictvím telekonference: A. Dejneka, Z. Doležal, S. Kamba

Omluveni: A. Fejfar, H. Jelínková

Tajemník: J. Rameš

Host: P. Lejček

Host připojený prostřednictvím telekonference: L. Náhlík

Program jednání

1. Rada FZÚ AV ČR, v. v. i., (dále jen Rada) schválila zápis ze 101. zasedání konaného 26. 4. 2022 bez připomínek.
2. Rada projednala návrhy na nákup přístrojového vybavení pro rok 2023, které byly prezentovány a obhajovány na semináři uspořádaném k tomu účelu 11. května 2022 a poté projednány na poradě ředitele. Zde byl proveden výběr a bylo navrženo pořadí, v jakém by měly být návrhy po projednání Radou zaslány na AV ČR. V letošním roce bylo v rámci FZÚ podáno 13 návrhů na nákup přístrojů s cenou nižší než 16 milionů Kč včetně DPH. Ředitel FZÚ M. Prouza podrobně zdůvodnil, podle jakých kritérií bylo vybráno k podání návrhu na pořízení v roce 2023 8 přístrojů, u nichž bylo stanoveno pořadí.

Po diskusi doporučila Rada řediteli podat vybrané návrhy na pořízení přístrojů v tom pořadí, v jakém jí byly předloženy:

1. *Laser and optical table for nonlinear THz lab*
(navrhovatel: Petr Kužel, sekce 2, oddělení 12)
2. *Sestava pro Opticky Detekovanou Magnetickou Rezonanci*
(navrhovatel: Maksym Buryi, sekce 3, oddělení 27)
3. *Surface plasmon-enhanced fluorescence spectroscopy*
(navrhovatel: Jakub Dostálek, sekce 4, oddělení 21)
4. *Laserová difrakce s integrovanou dynamickou analýzou obrazu*
(navrhovatelka: Andrea Školáková, sekce 2, oddělení 18)
5. *Glovebox*
(navrhovatel: Ondřej Kaman, sekce 3, oddělení 24)
6. *Supercontinuum laser for optical spectroscopy and microscopy*
(navrhovatelka: Barbora Špačková, sekce 4, oddělení 21)

7. *Monochromator 0.5 m (retrofitting set) for GDA750/2 with computer rack*
(navrhovatel: Zdeněk Weiss, sekce 2, oddělení 17)

8. *Cryostream 800 Plus*
(navrhovatelka: Eliška Skořepová, sekce 3, oddělení 19)

Zbývající návrhy podané ve FZÚ budou řešeny jiným způsobem.

3. M. Nikl informoval Radu o dopisu předsedy Vědecké rady AV ČR dr. P. Barana předsedům rad pracovišť AV ČR. Dopis se týká potenciálních problémů spojených s publikováním v časopisech vydavatelství MDPI a obsahuje obecná doporučení Vědecké rady v této věci, mimo jiné i upozornění, že publikace vydavatelství MDPI by nemusely být v evaluačních řízeních považovány za plnohodnotné publikační výstupy. M. Nikl konstatoval, že obavy o úroveň recenzního řízení minimálně v některých časopisech MDPI zaznívají již nějakou dobu z více stran. Ve FZÚ počet publikací v časopisech MDPI významně narůstá, konkrétně 48 článků v r. 2020 a 68 článků v r. 2021, přičemž v počtech open access publikovaných prací v r. 2021 je vydavatelství MDPI druhé v pořadí za vydavatelstvím Springer. Je tedy žádoucí, aby Rada FZÚ tuto záležitost projednala a zaujala stanovisko, které by bylo současně doporučením pro vědecké pracovníky ústavu.

V diskusi, která se na toto téma rozvinula, byl citován materiál, který k těmto otázkám připravil doc. J. Pavlů z MFF UK. P. Javorský konstatoval, že podle tohoto materiálu nelze publikování v časopisech MDPI jednoznačně zavrhnout a nelze učinit jednoznačný obecný závěr. Z. Doležal informoval Radu, že tyto otázky jsou projednávány ve Vědecké radě MFF, jež by k nim měla v příštím týdnu zaujmout stanovisko. V diskusi též zaznělo, že k publikování v časopisech vydavatelství MDPI je třeba přistupovat individuálně, případ od případu, a že má smysl snažit se aktivně přispět ke zlepšení jejich kvality.

Rada přijala k problematice publikování v časopisech vydavatelství MDPI následující usnesení:

Rada FZÚ projednala dopis předsedy VR AV ČR ze dne 22. 4. 2022 týkající se publikování v časopisech vydavatelství MDPI, seznámila se s doporučením Fyzikální sekce MFF UK a informačním materiálem, který k tomuto tématu připravil doc. J. Pavlů z MFF UK. Ve FZÚ bylo za posledních 5 let publikováno v MDPI časopisech *Nanomaterials*, *Materials* a *Crystals* více než 50 prací a jejich počet za rok v posledních letech výrazně narůstá.

Rada FZÚ konstatuje, že časopisy MDPI nelze soudit dohromady a rozhodující vliv na volbu pro publikaci by měly mít oborové zvyklosti. Nicméně, vzhledem ke značné míře kontroverze vydavatelství MDPI, z více stran deklarované snižující se kvality recenzního řízení a zvyšujícímu se počtu publikovaných prací (např. formou speciálních čísel) Rada FZÚ zaměstnancům ústavu doporučuje:

— aby velmi pečlivě a obezřetně zvažovali, zda své výsledky budou publikovat ve vydavatelství MDPI, a v souvislosti s ním se jakkoliv angažovali (členství v redakčních radách, organizace speciálních čísel),

— aby, pokud publikují v časopisech MDPI, vždy využili možnosti „Open Peer-Review Option“ a zamezili tak případným diskusím o netransparentnosti recenzního řízení, a aby k této volbě vyzývali autory, pokud dělají editora tamtéž,

— aby se orientovali na tradiční časopisy u kvalitních a zavedených vydavatelství, neomezovali se v publikování na jeden časopis a ani na pouze jednoho (zejména kontroverzního) vydavatele.

4. Rada projednala návrh dohody o vědecké spolupráci (MoU) týkající se mobility mezi FZÚ a International Iberian Nanotechnology Laboratory, Braga, Portugalsko.
5. Rada projednala návrh dohody o vědecké spolupráci (MoU) týkající se mobility mezi FZÚ a Christian-Albrechts-Universität, Mathematisch-Naturwissenschaftliche Fakultät, Kiel, Německo.
6. Rada projednala návrh Memoranda o spolupráci mezi FZÚ a Státním ústavem radiační ochrany, v. v. i., Praha.
7. Rada projednala návrh dohody *Memorandum of Understanding for Collaboration in the Deep Underground Neutrino Experiment* mezi Fermilab, USA a participujícími institucemi, jednou z nichž je FZÚ.
8. Různé
 - M. Prouza připomněl, že v červnu bude Rada schvalovat formou per rollam Výroční zprávu o činnosti a hospodaření FZÚ za rok 2021. Protože tomuto schvalování musí předcházet vyjádření Dozorčí rady a ta se sejde 17. 6., bude Výroční zpráva předložena členům Rady ke schválení krátce po tomto datu.
 - M. Prouza dále informoval Radu o několika akcích, které se uskuteční v červnu t. r.:
 - 2. a 3. června proběhne po dvouleté přestávce vynucené epidemií covid-19 prezenční zasedání International Scientific Advisory Board projektu Solid 21.
 - 13. června od 15 hodin proběhne v přednáškovém sále na Slovance Dvořákova přednáška. Přednášet bude prof. J. J. Rocca na téma *High power lasers: from intense x-ray beams to relativistic nanophotonics*.
 - 15. června se uskuteční prohlídka budovy Solid 21 určená pro všechny zaměstnance FZÚ.
 - 23. června od 17 hodin proběhne v Národním domě na Vinohradech série přednášek předních francouzských vědců spojená s hudební produkcí *Sounds of Science*. Akci pořádá francouzské velvyslanectví.
 - J. Řídký navrhl, aby příští zářijové zasedání Rady proběhlo jako společná schůze Rady FZÚ a Dozorčí rady FZÚ a aby se uskutečnilo v areálu ELI Beamlines v Dolních Břežanech. Rada vyslovila s návrhem souhlas.
 - Z podnětu V. Čuby proběhla diskuse o přijímání a pokračování studia studentů z Běloruska a Ruska.
 - Příští zasedání Rady proběhne formou společné schůze s Dozorčí radou FZÚ v úterý 13. 9. 2022 od 14 hodin v areálu ELI Beamlines v Dolních Břežanech.

25. 5. 2022

Martin Nikl, předseda Rady FZÚ
Jiří Rameš, tajemník Rady FZÚ